

College voor Toetsen en Examens

JAARVERSLAG 2021 COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

INHOUD

Opdracht College voor Toetsen en Examens	4
Organogram College voor Toetsen en Examens	5
Leeswijzer	6
1. HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS IN 2021	7
Het College voor Toetsen en Examens in 2021	
Pieter Hendrikse in gesprek met Andrea Kaim-Lamers	11
De Centrale Eindtoets primair onderwijs in 2021	
Natacha Borgers, Clustermanager Centrale Eindtoets po	14
Centrale examens voortgezet onderwijs in 2021	
Jan Kastelein, manager corona-scenario's	16
Centrale examens voortgezet onderwijs in 2021	
Leontine Broekhuizen, voorzitter vaststellingscommissie beeldende vakken vmbo	18
Staatsexamens vo in 2021	
Marjorie Huisraad, examinator Staatsexamens voortgezet onderwijs	20
Staatsexamens Nederlands als tweede taal in 2021	
Petra Poelmans, lid commissie Staatsexamens Ntz	22
Het College voor Toetsen en Examens in 2021	
Jack den Tonkelaar, online communicatiemedewerker	24
2. TAKEN, FEITEN EN CIJFERS	26
2.1 Centrale Eindtoets po	27
2.2 Centrale examens vo	28
2.3 Staatsexamens vo	30
2.4 Centrale examens mbo	32
2.5 Staatsexamens Ntz	33
2.6 Communicatie en dienstverlening	34
2.7 Juridische zaken	36
3. FINANCIËN EN PERSONEEL	40
3.1 Financiële rapportage	41
3.2 Personele rapportage	44

OPDRACHT COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Diploma's in Nederland zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op landelijke, centrale examens. Het vertrouwen van vervolgopleidingen en werkgevers in diploma's is onder meer afhankelijk van de kwaliteit van die examens.

Als College voor Toetsen en Examens (CvTE) zorgen we voor centrale examens en toetsen die dat vertrouwen waard zijn. Vanuit de gedachte 'van, voor en door het veld' werken we nauw samen met mensen uit het onderwijs, zoals docenten, leerkrachten en examensecretarissen.

Het CvTE is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). Het voert zijn taken uit onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De volgende toetsen en examens behoorden in 2021 tot het takenpakket van het CvTE:

- de Centrale Eindtoets primair onderwijs
- de centrale examens voortgezet onderwijs
- de Staatsexamens voortgezet onderwijs
- de centrale examens Nederlandse taal en Engels in het mbo
- de Staatsexamens Nederlands als tweede taal (Nt2)

COLLEGE

Het College bestaat uit een voorzitter en zes tot acht leden. Voor ieder lid van het College is er ook een plaatsvervanger. De leden zijn afkomstig uit de verschillende onderwijssectoren.

Het College zet de koers uit, stelt wettelijke regelingen vast en kan de bewindslieden bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van (ongevraagd) advies voorzien. Het College legt verantwoording af aan de minister. Dat doet het College onder meer met dit jaarverslag.

Het College is in 2021 vijf keer (online) bij elkaar geweest. Leidraad voor de bijeenkomsten is de jaarlijkse bestuursagenda van het College.

Gedurende het jaar richt het College zich op de uitvoering van de wettelijke taken en de sturing daarop. Ook reflecteert het College op lopende en nieuwe ontwikkelingen. Aan het eind van het cursusjaar evalueert het College zijn bestuursagenda en toetst het de behaalde resultaten aan de maatschappelijke opdracht en visie. Ten slotte maakt het College een analyse van de beoordeling door de toezichthouder, de Inspectie van het Onderwijs. Het College gebruikt de gerapporteerde resultaten om de uitvoering van de examenprocessen te verbeteren.

LEDEN VAN HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

op 31 december 2021

Voorzitter

De heer drs. P.J.J. (Pieter) Hendrikse

Leden

De heer dr. L.S.J.M. (Leon) Henkens (po)
 Mevrouw Y. (Yvonne) van Zijl MEd (docent vo)
 De heer mr. Th. G.M. (Theo) Bekker (vo)
 Mevrouw A. (Andrea) Kaim-Lamers (mbo)
 De heer H. (Huu)g de Deugd (hbo)
 De heer mr. dr. A.M.L. (Sander) Jansen (wo)

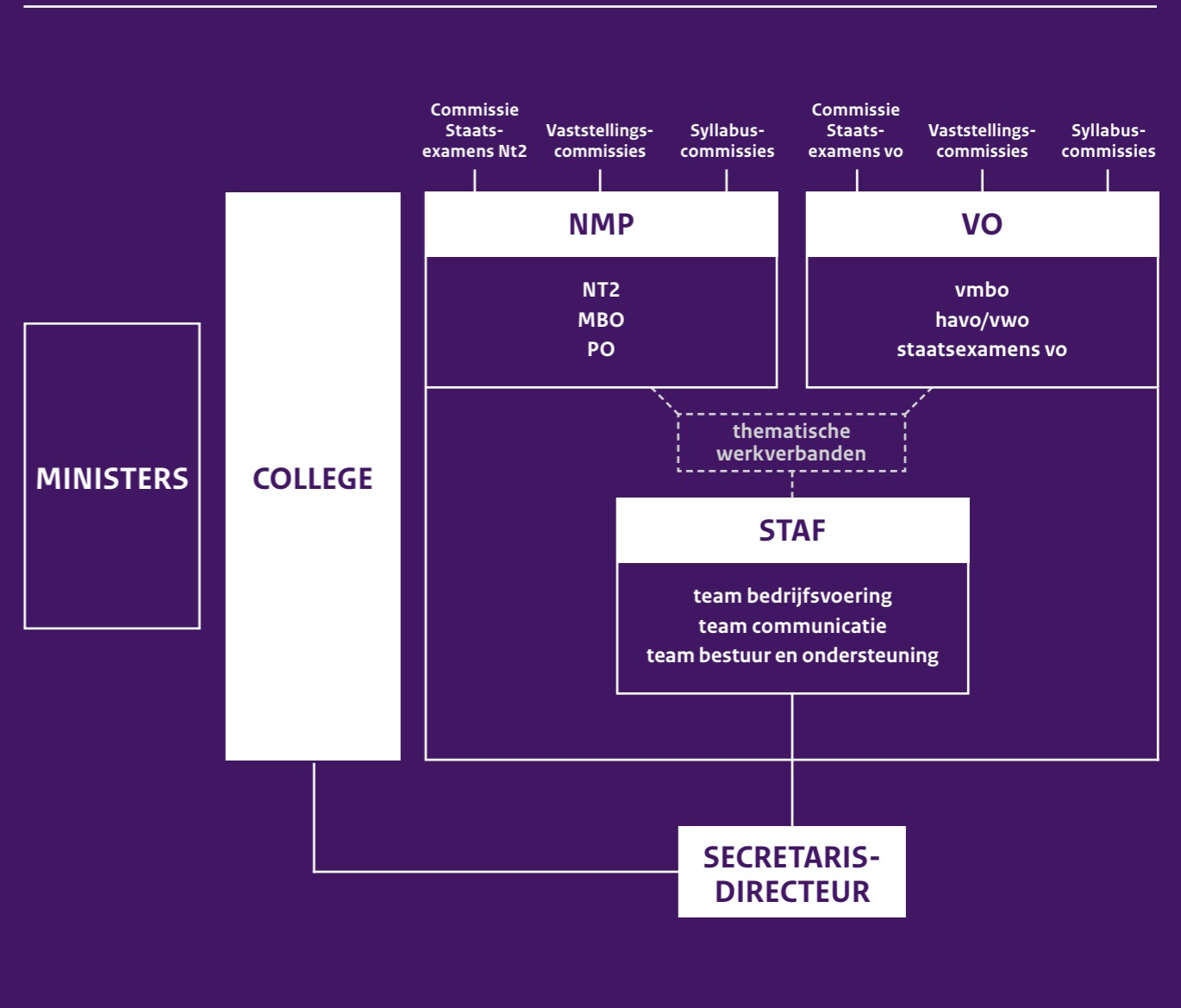
Plaatsvervangende leden

De heer G.J. (Gerrit Jan) Zomer (po)
 Mevrouw drs. M.A. (Afke) Jansen (docent vo)
 Mevrouw dr. D.J.M. (Dominique) Majoor (mbo)
 Mevrouw dr. M.M. (Monique) Scheepers (wo)
 De heer drs. R.W. (Robert) Zoutendijk (hbo)
 Op 31 december 2021 was de plaatsvervangende zetel voor de sector vo vacant.

Secretaris-directeur

De heer dr. M. (Marc) Spierings

ORGANOGRAM COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

LEESWIJZER

Het jaarverslag 2021 van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) bestaat uit drie hoofdstukken. In hoofdstuk 1 blikt onze voorzitter Pieter Hendrikse met een collegelid terug op 2021 en komen verschillende mensen die betrokken zijn bij ons werk aan het woord. Daarvoor maken we gebruik van interviews die in 2021 verschenen in de rubriek *Onze verhalen* op cvte.nl en die we voor dit jaarverslag licht bewerkten. Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving per sector van de reguliere (wettelijke) taken en de geboekte resultaten daarin in 2021. De financiële en personele rapportage over 2021 vormt hoofdstuk 3.

1. HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS IN 2021

Voor het tweede jaar op rij hadden we te maken met corona en de maatregelen als gevolg daarvan. De centrale examens voortgezet onderwijs gingen in tegenstelling tot in 2020 door, maar wel in aangepaste vorm. Ook de Centrale Eindtoets werd weer afgenomen. In het mbo werden de afnameperiodes maximaal verruimd, zodat instellingen zo veel mogelijk de kans hadden om hun studenten examen te laten doen. Voor de Staatsexamens vo was het wederom een intensief jaar en ook bij de Staatsexamens Ntz moesten aanpassingen worden gedaan om kandidaten zo veilig en verantwoord mogelijk examen te laten doen.

Dat is waar we het voor doen, als College voor Toetsen en Examens: dat alle leerlingen, studenten en kandidaten de kans krijgen om te laten zien wat ze in huis hebben.

**PIETER
HENDRIKSE
IN GESPREK
MET ANDREA
KAIM-LAMERS**

‘BLIJDSCAP MET EEN RANDJE’ HET JAAR 2021 VANUIT HET COLLEGE BEZIEN

Voorzitter Pieter Hendrikse in gesprek met
Andrea Kaim-Lamers, collegelid voor de sector mbo

Examinering en corona

‘Het was een hectisch examenjaar, Andrea, maar laten we vooral niet somberen. Waar ben jij, terugblikkend op dit afgelopen examenjaar, aangenaam door verrast?’

‘Ik ben aangenaam verrast door wat er toch allemaal is gelukt ondanks corona en de ingewikkeldheid daarvan. We hebben kwalitatief goede examens afgenomen en de betrokkenheid, de bevoegenheid en het samenspel van alle collega’s en spelers hierbij hebben mij blij verrast.’

‘Het was een geluk dat er in aanloop naar en tijdens de examenperiode van 2021 geen restricties waren die de fysieke afname van de examens verhinderden. Dat hielp enorm om juist voor deze leeftijdsgroep het perspectief vast te houden. Want leerlingen uit het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs verdienen het dat ze zich mogen meten met anderen.’

‘Vanuit examineringperspectief valt ‘de schade’ mee, inderdaad. Vanuit het perspectief van persoonlijke ontwikkeling ligt het ingewikkelder.’

‘Zeker, alle coronabeperkingen raken deze leeftijdscategorie extra. De uitgebreide omgang met leeftijdsgenoten is zo vormend en belangrijk; dat viel grotendeels weg.’

‘Inderdaad, Pieter. Dat beluister ik ook bij docenten: hun zorg betreft niet zozeer de cognitieve achterstanden, maar juist de groepsdynamiek en de sociale veiligheid die verstoord is.’

‘De verwachting is wel dat opgelopen achterstanden met extra middelen rechtgetrokken kunnen worden. Daarnaast heeft corona ook een aantal zaken versneld en nieuwe inzichten opgeleverd. We zullen met elkaar in gesprek moeten gaan hoe we het goede behouden.’
‘Er is dus zeker ook reden tot blijdschap, maar wel met een randje. Want wat je aan ongemak en onrust ziet in steden en wijken, zie je deels ook terug op de scholen.’

Terugblik op examinering 2021

‘Als je terugkijkt op 2021, Andrea, wat zie je dan aan belangrijke ontwikkelingen en resultaten?’
‘Ik werk als bestuurder bij beroepsopleider Curio, een onderwijsorganisatie voor vmbo en mbo. Van mijn collega’s in het mbo hoorde ik positieve geluiden over de centrale examinering. Ook over Facet, het digitale systeem voor het afnemen van toetsen en examens, was men tevreden, er waren amper verstoringen.’
‘Voor heel Curio hebben we al eerder één examenorganisatie ingericht, dus voor vmbo en mbo samen.’

“We hebben kwalitatief goede examens afgenomen en de betrokkenheid, de bevoegenheid en het samenspel van alle collega’s en spelers hierbij hebben mij blij verrast.”

Andrea Kaim-Lamers,
collegelid voor de sector mbo

Dat vind ik een mooie ontwikkeling, je leert van elkaar en je hebt een gemeenschappelijke agenda. Dat helpt bij het professionaliseren van processen en het verder flexibiliseren van het onderwijs. Leerlingen van onze mavo kunnen bijvoorbeeld via het vavo examen Engels doen op havoniveau.’

‘Een heel andere ontwikkeling speelt er rond de examinering in het voortgezet speciaal onderwijs (vso). Daar doen de meeste leerlingen staatsexamen, omdat vso-scholen vaak niet over een examenlicentie beschikken. In dit coronajaar merkte je dat de ‘vangnetconstructie’ van de staatsexamens, in personeel en logistiek opzicht piepte en kraakte. De staatsexamens kennen een onstuimige groei de laatste decennia. Onder meer door corona werd duidelijk dat de manier waarop de centrale examens in het vso zijn ingebed om herbezinning vraagt.’

‘Mee eens, vso-scholen zijn scholen voor voortgezet onderwijs en leerlingen hebben recht op dezelfde kansen en dezelfde examens. Doordat vso-scholen zich steeds meer zijn gaan emanciperen richten ze zich ook steeds meer op het begeleiden van leerlingen naar een diploma. Een en ander kan haast niet zonder gevolg blijven voor het examensysteem.’

‘Een mooie ontwikkeling was ook hoe het LAKS in dit ingewikkelde jaar zijn rol heeft opgepakt: LAKS is op een verantwoordelijke manier opgekomen voor een goede afronding van de schoolloopbaan van leerlingen. Het heeft zich vastgebeten in het verbeteren van mogelijkheden binnen de examenregeling en daarnaast gepleit voor aandacht voor het welzijn van scholieren.’
‘Klopt, ze hebben zeer volwassen gekeken naar leerlingen wel en niet mee geholpen waren zonder het belang van een goede examinering uit het oog te verliezen.’

“Je leert van elkaar en je hebt een gemeenschappelijke agenda, dat helpt bij het professionaliseren van processen en het verder flexibiliseren van het onderwijs.”

Pieter Hendrikse,
voorzitter CvTE

Reflectie

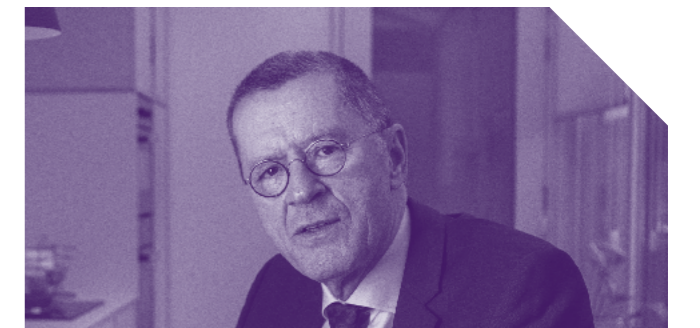
‘Ontwikkelingen volgden zich in zo’n snel tempo op; het was de vraag of we als College voldoende support konden geven aan het CvTE-bureau. Daarover hebben we in het College gesproken. Corona heeft eraan bijgedragen dat we onze verantwoordelijkheden en toegevoegde waarde nog scherper in beeld hebben.’

‘Ja, we mogen blij en dankbaar zijn dat het CvTE-bureau de kwaliteit heeft die ook dit jaar weer zichtbaar werd. Het afgelopen jaar bleek hoe professioneel deze werkorganisatie is. Onze zorg was wel: houden de medewerkers het onder die grote druk goed vol? Hoe kunnen wij daarin sturen en ondersteunen? Het werk van het College en het bureau heeft een grote maatschappelijke impact en echt iedereen heeft er, rechtstreeks of zijdelings, een mening over.’

‘Mee eens. Afgelopen jaar zat het CvTE wat de examinering voor vo betreft in het oog van de orkaan. Het bureau is daar zeer adequaat mee omgegaan. Met de technische kant, namelijk hoe organiseren we het goed samen met de ketenpartners. Maar er speelde ook een sterke cultuurcomponent: duidelijk uitleggen van de gemaakte keuzes en je rug rechthouden als er onmogelijkheden worden gevraagd.’

‘Ik ben content met de aanpak van de normering in 2021; dat de minister die heeft goedgekeurd en verdedigd in de Tweede Kamer én dat de aangepaste normeringstechniek waarin het docentenoordeel werd meegenomen goed heeft uitgepakt. Dat geeft het CvTE kracht voor volgende stappen en een goede positie in de samenwerking met DUO en Cito.’

‘Ik denk dat het ook in de scholen goed ging dankzij het goede netwerk dat het CvTE-bureau daar heeft. Die verbinding met het veld voedt de uitvoering en maakt haar sterker. Je kunt ook niet zonder. Examinering is een soms lastig, technisch onderwerp, maar uiteindelijk gaat het toch allemaal om mensen.’

‘DE CENTRALE EINDTOETS GAAT OVER KANSEN EN POTENTIE’ NATACHA BORGERS, CLUSTERMANAGER CENTRALE EINDTOETS PO

In 2020 ging de Centrale Eindtoets vanwege de schoolsluiting als gevolg van de coronamaatregelen niet door; in 2021 is de eindtoets voor basisschoolleerlingen wel afgenomen.

Omdat de eindtoets in 2020 verviel, was het schooladvies ook meteen het definitieve advies. Dat is niet optimaal, zoals bleek uit de uitkomsten van CBS-onderzoek naar het schooladvies in groep 8 in 2019-2020 (Vooral meisjes kregen in schooljaar 2019-2020 een lager eindadvies; CBS.nl, nieuws, 13 april 2021). Die vielen gemiddeld lager uit dan in voorgaande jaren. Vooral meisjes en leerlingen uit minder welvarende gezinnen kregen een lager schooladvies.

Daarmee wil Borgers niets afdoen aan het schooladvies: ‘De uitkomst van het CBS-onderzoek onderstreept alleen dat een objectieve, tweede toets – ik noem het vaak een *second opinion* – toegevoegde waarde heeft. Als de uitkomst lager is dan het schooladvies blijft het schooladvies gehandhaafd. Valt de uitkomst hoger uit, dan kan het schooladvies naar boven worden bijgesteld. Dat is aan de school.’

Scholen ondersteunen

De Centrale Eindtoets, die in april werd afgenomen, volgde op een rommelig schooljaar. Borgers: ‘Het sluiten van de scholen en het thuisonderwijs hebben een druk gelegd op scholen en leerkrachten. Ze hebben niet kunnen doen wat ze hadden willen doen, leerkrachten hebben hun leerlingen minder gezien, het onderwijs was soms fragmentarischer. Ook tijdens de afname van de eindtoets kon de noodzaak tot quarantaine – van individuele leerlingen of zelfs van een hele klas – dit jaar een complicerende factor zijn. Dat maakte het voor scholen extra spannend. Het CvTE, Cito en DUO spanden zich op weg naar de afname van de Centrale Eindtoets daarom extra in om de scholen hierbij te ondersteunen.’

“
Onze intentie was om de groep-8-leerlingen onder zo optimaal mogelijke omstandigheden de Centrale Eindtoets te laten maken.
”

Natacha Borgers: ‘De Centrale Eindtoets is een goede voorspeller hoe leerlingen het doen in het vervolgonderwijs. Daarom is het extra belangrijk dat de Centrale Eindtoets in 2021 wél is afgenomen; dat helpt om kansen te vergroten. Je zag het effect als de eindtoets een jaar niet doorgaat.’

Samen zoeken naar oplossingen

De Centrale Eindtoets kan op papier of digitaal worden afgenomen. Als de afname door quarantaine moest worden uitgesteld en ingehaald, kon dat digitaal. Borgers: ‘Samen met Cito en DUO hebben we scenario’s ontwikkeld voor dat soort situaties. Hebben scholen voldoende computers om dat te realiseren en wat is een geschikt inhaalmoment? Bij scholen die in de problemen dreigden te komen, zochten we afhankelijk van de omstandigheden en binnen de mogelijkheden van de school samen naar oplossingen. Onze intentie was om de groep-8-leerlingen onder zo optimaal mogelijke omstandigheden de Centrale Eindtoets te laten maken. De potentie van de leerlingen was in principe niet anders dan in andere jaren.’

“
Het sluiten van de scholen en het thuisonderwijs hebben een druk gelegd op scholen en leerkrachten.
”

‘Het gaat erom dat leerlingen in het vervolgonderwijs op een plek komen waar ze tot hun recht komen. Daar wil ik een bijdrage aan leveren.’

‘DE EXAMENKETEN IS ZO STERK ALS DE ZWAKSTE SCHAKEL’

JAN KASTELEIN, MANAGER CORONA-SCENARIO’S

Als het gaat om de centrale examens voor de algemene vakken in het voortgezet onderwijs kon het contrast tussen 2020 en 2021 niet groter zijn. ‘Ik heb in mijn loopbaan nog nooit zo’n ambitieuze periode meegemaakt. In 2020 gingen de centrale examens voor het eerst sinds 1945 niet door,’ vertelt Jan Kastelein. ‘Iedereen was het erover eens dat dit niet nog een keer zou moeten gebeuren.’

Onder coördinatie van Jan Kastelein van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) werkten ketenpartners DUO, Cito en het CvTE al in een vroeg stadium in nauw overleg met de Onderwijsinspectie en het ministerie van OCW een aantal scenario’s uit. Doel daarvan was om, rekening houdend met de coronabeperkingen, het centraal examen in het voortgezet onderwijs toch door te kunnen laten gaan. Die scenario’s moesten de ketenpartners uitvoerbaar achten om vervolgens door OCW met alle relevante sectororganisaties te worden besproken.

Dit leidde ertoe dat minister Slob op 16 december 2020 het voorkeurscenario voor het centraal examen in 2021 bekend maakte. De belangrijkste aanpassingen waren: drie tijdvakken in plaats van twee, waardoor examenleerlingen per vak konden kiezen of ze in mei of juni voor dat examen opgingen én leerlingen mochten in plaats van één nu twee vakken herkansen. Daarnaast is in februari nog besloten dat de diploma-eisen iets versoepeld werden: leerlingen mochten één niet-kernvak laten wegstrepen.

Enorme uitdaging

Kastelein: ‘Voor de ketenpartners én voor de scholen betekenden de papieren centrale examens dit jaar een

enorme uitdaging: het was anders én het was meer. Er werd veel extra’s van de scholen gevraagd, terwijl er door corona sowieso al veel van ze gevraagd werd. De tijd tussen de tijdvakken was korter dan normaal; het CvTE en Cito hadden minder tijd voor de normering, docenten hadden minder correctietijd en scholen hadden minder tijd om examenleerlingen voor een volgend tijdvak op te geven. Voor de ketenpartners moest echt alles goed zitten; alles grijpt in elkaar, terwijl niemand heeft kunnen werken zoals men gewend is. Er zijn zoveel factoren waar je rekening mee moet houden, denk aan de distributie en het drukken van de examens, aan de kandidaten die Staatsexamen doen, aan kandidaten met een beperking, aan Caribisch Nederland. Alle schakels moeten kloppen, een foutje in één schakel kan gevolgen hebben voor de hele keten.’

“

Er werd veel extra’s van de scholen gevraagd, terwijl er door corona sowieso al veel van ze gevraagd werd.

”

Digitaal versus papier

Lang niet alle centrale examens worden op papier afgenomen. Bijna alle examenleerlingen vmbo kader en vmbo basis maken hun centrale examens digitaal. Dat kan al vanaf april. Kastelein: ‘Digitaal examineren maakt het scholen mogelijk om zelf de afnametijdstippen te bepalen. Dat kan per vak en per leerling verschillen. Een mooi systeem, het ei van Columbus, zou je denken. Maar hoe hoger het vakniveau, hoe moeilijker het is om verschillende varianten van een centraal examen te maken en hoe meer varianten je nodig hebt. En daar hebben we ook nog eens te maken met meer vakken. Een mooie stip aan de horizon, maar er is nog heel wat voor nodig voordat digitale afname ook op vmbo gl/tl, havo en vwo realiteit zal zijn.’

Goede afronding schoolloopbaan

‘We wensten de scholen toe dat zij het hele proces goed konden uitvoeren en de leerlingen dat zij hun schoolloopbaan goed konden afronden. Het was spannend, want met dit ambitieuze scenario hadden we geen ervaring. De ervaringen van het afgelopen jaar benutten we voor de centrale examens van 2022. Want ook die leerlingen hebben met de beperkingen van corona te maken gehad.’

‘DE GEZAMENLIJKHEID VASTHOUDEN, DAAR GING HET OM’ LEONTINE BROEKHUIZEN, VOORZITTER VASTSTELLINGSKOMMISSIE BEELDENE VAKKEN VMBO

Een kleine 10.000 leerlingen vmbo tl en vmbo gl deden dit jaar het centraal examen beeldende vakken. Leontine Broekhuizen, voorzitter van de vaststellingscommissie beeldende vakken vmbo stond een aantal jaren voor de klas, was daarnaast bij Cito betrokken bij het ontwikkelen van de vmbo-examens voor haar vakgebied en werkt nu in het hoger onderwijs als docent vakdidactiek aan kunstacademie ArtEz in Arnhem. Daarnaast is zij nu vier jaar voorzitter van de vaststellingscommissie van het CvTE. ‘Er is door de jaren heen veel veranderd in de examinering van de beeldende vakken.’

Samenhang

Een centraal examen voor de beeldende vakken is internationaal gezien vrij bijzonder. Het bestaat uit een praktisch examen (het centraal praktisch examen, cpe) en een schriftelijk examen (het centraal schriftelijk examen, cse). Broekhuizen: ‘Er is een samenhang tussen het praktisch en het schriftelijk examen, in beide stond dit jaar het thema ‘Tijd’ centraal. Bij het schriftelijk examen reflecteren de kandidaten aan de hand van dit thema op een aantal kunstwerken dat zij voorgelegd krijgen.’

Vanaf half maart konden de scholen het centraal praktisch examen inplannen; gedurende 12 klokuren werkten examenleerlingen op school aan dit praktische examen-deel. Het accent daarbij ligt op het zelf produceren van beeldend werk en op de aan het thema gerelateerde toelichting die ze daarbij geven. ‘Vroeger was er alleen een schriftelijk examen dat kennis toetste, inmiddels maakt de productie van een eigen beeldend werk – het cpe – al weer heel wat jaren deel uit van het centraal praktisch examen.’ Leerlingen mochten dit jaar kiezen in welk examentijdvak zij het schriftelijk examen deden.

Geen uitzondering

‘De docentleden van de vaststellingscommissie hebben de indruk dat corona op hun scholen de resultaten van het praktische examen niet echt nadelig heeft beïnvloed. Wel zien ze dat de materiaalkeuze van de leerlingen wat minder breed is,’ zegt Broekhuizen. ‘Tijdens de lockdown werkten leerlingen vanuit huis aan schoolopdrachten met de materialen die daar voorhanden waren, en dat zie je terug in het materiaalgebruik op het praktisch examen.’

“
Kunst inspireert, scherpt je manier
van kijken en draagt heel erg bij aan
de vorming van leerlingen.
”

Broekhuizen is blij dat het centraal examen gewoon is doorgegaan en dat er voor de beeldende vakken geen uitzondering is gemaakt. ‘Het is een belangrijk schoolvak: kunst inspireert, scherpt je manier van kijken en draagt heel erg bij aan de vorming van leerlingen.’

vergaderen. Cito, het CvTE en de vaststellingscommissie hebben als gevolg van corona dit jaar veel extra werk verricht onder ongewone omstandigheden.’

Gezamenlijkheid vasthouden

Corona heeft zeker zijn weerslag gehad op het functioneren van de vaststellingscommissie meent Broekhuizen: ‘We werkten misschien wel efficiënter, maar het digitaal werken heeft invloed op de gezamenlijkheid, de verbinding. Ik heb steeds geprobeerd de ervaring te bewaken dat we met elkaar aan een mooie, verantwoordelijke taak werken, maar sfeer en teamspirit zijn gebaat bij live

“
We werkten misschien wel efficiënter,
maar sfeer en teamspirit zijn gebaat
bij live vergaderen.
”

‘KANDIDATEN KUNDIG, GEDULDIG EN RESPECTVOL TEGEMOET TREDEN’ MARJORIE HUISRAAD, EXAMINATOR STAATSEXAMENS VOORTGEZET ONDERWIJS

Marjorie Huisraad is docent biologie aan het Van der Meij College in Alkmaar. Ze geeft les aan bovenbouwleerlingen vmbo kb en bb. Al voor ze in 1993 vanuit Suriname naar Nederland kwam, stond ze voor de klas: ‘Ik zit al bijna m’n hele leven in het onderwijs.’ Sinds drie jaar is Marjorie examinator Staatsexamens vo.

‘Ik doe graag naast mijn rol als docent nog wat extra’s. Ik werkte al voor de Algemene Onderwijsbond (AOB) en voor de Hogeschool van Amsterdam neem ik assessments af bij startende docenten, maar ik zocht nog andere uitdagingen. Een vacature voor examinator mondelinge Staatsexamens sprak me direct aan. De Staatsexamens vo vallen grotendeels in de zomervakantie. Daarnaast geef ik elke maandag les op een basisschool. Zo verbreed ik mijn netwerk, je ontmoet andere mensen en dat inspireert.’

“

Als examinator moet je je kunnen en willen verdiepen in een kandidaat.

”

Bijzondere kandidaten

‘Er zijn verschillende soorten kandidaten die Staatsexamen vo afleggen,’ licht Marjorie toe: ‘Voor kandidaten uit het voortgezet speciaal onderwijs (vso) gaan we zoveel mogelijk naar de scholen zelf, naar hun vertrouwde,

veilige omgeving; dan zijn er de individuele kandidaten die niet of niet meer naar een reguliere school gaan, zij doen hun mondelinge Staatsexamen op één van de aangewezen locaties in het land, én er zijn ook nog de kandidaten, die bijvoorbeeld ziek zijn of in de gevangenis zitten, bij wie je als examinator ‘op bezoek’ gaat. Bij het mondeling zijn altijd twee examinatoren aanwezig: één die de vragen stelt en de ander die het protocol schrijft.’

‘Als examinator moet je je kunnen en willen verdiepen in een kandidaat. Ik vind het fijn om mensen te helpen en er op een kundige, geduldige en respectvolle manier voor te zorgen dat ze hun mondelinge examen kunnen afleggen. Je komt zulke bijzondere kandidaten tegen. Soms hebben ze zich echt uit de ellende gevochten, dat is bewonderenswaardig.’

Klankbordgroep

‘Afgelopen twee jaar hadden we met corona te maken. In 2020 was iedereen nog erg angstig, ikzelf ook. Ik ben diabeet, dus ik let goed op. Dit jaar was de angst wel minder, de regels waren helder en het protocol was bekend en duidelijk. Het bleek soms lastig voldoende examinatoren te vinden. Daarom heb ik dit jaar veel examens afgenomen, ook in augustus. En door de uitval van mensen liep de planning af en toe wat minder soepel.’

Sinds eind 2021 heeft het CvTE een klankbordgroep Mondelinge Staatsexamens ingesteld waar Marjorie lid van is. Daar kan ze haar feedback kwijt: ‘Vanaf 2022 komen we vier keer per jaar bij elkaar om praktische zaken te bespreken, ervaringen uit te wisselen en na te denken hoe we anderen kunnen enthousiasmeren om ook examinator te worden. Dat lijkt me leuk en nuttig om te doen.’

Diverser aanbod van examinatoren

‘Ik ben een echte recruiter en heb al aardig wat mensen meegekregen, van mijn eigen school, maar ook anderen, bijvoorbeeld via een oproep op Facebook. Het CvTE zou zijn gezicht nog meer op de scholen kunnen laten zien om ‘nieuw bloed’ te werven. Nu is de doorsnee examinator een oudere, en vooral nog witte man of vrouw: mijn wens is dat er meer jongere docenten en docenten van kleur

solliciteren. We nemen ook mondelinge Staatsexamens af op Bonaire; voor de kandidaten daar zou het mooi zijn ook eens een donkere examinator tegenover zich te zien. Ook die horen bij het gezicht van het CvTE.’

“

Mijn wens is dat er meer jongere docenten en docenten van kleur solliciteren. Ook die horen bij het gezicht van het CvTE.

”

‘INHOUDELIJK BETROKKEN ZIJN GEEFT MIJ VEEL VOLDOENING’ PETRA POELMANS, LID COMMISSIE STAATSEXAMENS NEDERLANDS ALS TWEEDE TAAL (NT2)

Sinds 2016 is Petra Poelmans lid van de commissie Staatsexamens Nt2. De vier leden van deze commissie zijn inhoudelijk betrokken bij het gehele proces van de ontwikkeling en afhandeling van de Staatsexamens Nederlands als tweede taal. Zij zijn óf gedetacheerd vanuit hun werkgever óf werken als ZZP’er in opdracht van het College voor Toetsen en Examens.

De Staatsexamens Nt2 zijn examens voor mensen die een andere moedertaal spreken en op latere leeftijd Nederlands hebben geleerd, waaronder inburgeraars. De commissie Staatsexamen Nt2 werkt nauw samen met ketenpartners DUO, toetsontwikkelaars Cito en Bureau ICE en onder verantwoordelijkheid van het CvTE. Petra: ‘Per jaar zijn er een aantal afnamemomenten en per afnamemoment is er één uniek examen per onderdeel. In principe schrijven kandidaten zich daar individueel voor in. De examens zijn digitaal.’

‘DUO regelt met name de logistieke kant van de examens. De Staatsexamens Nt2 worden op een aantal locaties in Nederland afgenomen. Vooral de beperkingen door de coronamaatregelen van de afgelopen anderhalf jaar leverden heel wat gepuzzel op bij het regelen en inrichten van examenlocaties.’

Meerdere afnameperiodes per jaar

Petra promoveerde in 2003 op een onderzoek naar Nederlands als tweede taal en dan specifiek naar het onderdeel luistervaardigheid. Ze werkt als onderzoeker bij Scalda mbo in Zeeland en als docent en projectleider bij de Fontys Hogeschool in Tilburg.

Petra: ‘Binnen de commissie hebben we de aandachtsvelden en portefeuilles verdeeld. Voor mij zijn dat lezen en schrijven en overkoepelend onderzoek.’

‘Door de verschillende afnameperiodes zijn wij het hele jaar druk: de examenontwikkelaars doen ons voorstellen voor teksten en items, wij geven daar feedback op, geven opdracht te onderzoeken of en hoe examens verbeterd kunnen worden etc. Na de afname van examens analyseren we klachten en stellen we uitslagen vast. Dat je bij het hele proces betrokken bent, geeft veel voldoening, alle facetten komen aan bod.’

“
Dat je bij het hele proces
betrokken bent, geeft veel voldoening,
alle facetten komen aan bod.

”

Grote relevantie Staatsexamen Nt2

Heel eenvoudig is het niet om geschikte commissieleden te vinden: ‘Een commissielid moet onafhankelijk opereren, over voldoende expertise beschikken én betrokken zijn,’ benadrukt Petra. ‘De huidige commissieleden zijn goed op elkaar ingespeeld en ook binnen de keten zijn de samenwerking en de contacten over en weer goed. We overleggen veel, meestal nog online, daar ben ik inmiddels helemaal aan gewend. We wonen en werken verspreid door het land, digitaal werken is dan wel zo efficiënt.’

Petra ondervindt weinig hobbels op de weg, al is het commissiewerk een pittige klus: ‘Door de schaalvergroting zijn er afnameperiodes bij gekomen. Dat betekent dat er meer examens ontwikkeld moeten worden; dat lukt, maar we moeten waken dat de kwaliteit geborgd blijft. Daarnaast zijn er ook altijd praktische uitdagingen, zoals het werken met Facet, het digitale systeem voor het afnemen van de examens.’

Daar staat de voldoening tegenover mee te werken aan de kwaliteit en borging van een heel relevant examen: het geeft kandidaten die Nederlands niet als moedertaal hebben de mogelijkheid op een hoger niveau te werken of studeren.’

“
Een commissielid moet
onafhankelijk opereren,
over voldoende expertise beschikken
én betrokken zijn.

”

‘JE THUIS VOELEN IS EEN VOORWAARDE OM JE TE KUNNEN ONTPLOOIEN’ JACK DEN TONKELAAR, ONLINE COMMUNICATIEMEDEWERKER

Sinds anderhalf jaar bestaat er binnen het College voor Toetsen en Examens een werkverband diversiteit & inclusie. Aan de basis ligt de vraag wat voor organisatie het CvTE wil zijn en hoe alle (toekomstige) medewerkers hun werkomgeving als veilig en prettig kunnen ervaren. Jack den Tonkelaar werkt sinds zes jaar als online communicatiemedewerker bij het CvTE en legt uit waarom het werkverband diversiteit & inclusie belangrijk is.

Bouwen aan een welkome organisatie

‘Het CvTE houdt met enige regelmaat tevredenheids-onderzoeken onder medewerkers. Bij het laatste onderzoek zat ook een onderdeel diversiteit CvTE,’ vertelt Jack. ‘Dat ging vooral over de man/vrouw- en leeftijdsverdeling in onze organisatie. Een aantal medewerkers, waaronder ik, vond dat te beperkt. We wilden meer doen rond inclusie en diversiteit. Door mijn eigen achtergrond heb ik daar een persoonlijke betrokkenheid bij.’

“

We wilden meer doen rond inclusie en diversiteit.

”

Jack vertelt zelf autistisch, lesbisch en non-binair te zijn, en zich op eerdere werkplekken lang niet altijd even veilig en even welkom te hebben gevoeld. Inclusie gaat natuurlijk om meer dan gender of de verhouding man-vrouw, het gaat ook over hoe welkom mensen met een lichamelijke of psychische beperking of mensen met een andere afkomst zijn. Het werkverband omvat dit hele scala.

‘We zijn begonnen met het maken van een plan. Dat plan is gestoeld op de pijlers Personeel - Product - Publiek. Personeel heeft te maken met het bouwen aan een welkome organisatie en het bewuster maken van collega’s die vaak niet doorhebben dat uitlatingen of gedrag niet altijd even handig zijn. Onbekend maakt onbemind,’ aldus Jack. ‘Vaak weten collega’s niet dat bepaalde woorden die worden gebruikt of bepaalde vragen die worden gesteld ongemakkelijk voelen, alsof je jezelf moet verdedigen. Eén van de concrete stappen is duidelijk aangeven hoe je aangesproken wilt worden. Zelf gebruik ik hij/zij/hen in mijn e-mailhandtekening. Iedereen moet zich thuis voelen, dat is een voorwaarde om je te kunnen ontplooiën. Dat geldt ook voor toekomstige collega’s. Om niemand buiten te sluiten, kijken we hoe we onze vacatureteksten nog kunnen verbeteren. Onze overtuiging is dat diversiteit en inclusie leiden tot een interessantere en gezondere werkplek waar veel verschillende perspectieven te vinden zijn.’

Toegankelijkheid

Jack houdt zich als online communicatiemedewerker al bezig met toegankelijkheid voor iedereen. ‘We letten erop dat onze website toegankelijk is, ook voor mensen met een beperking. Onze teksten proberen we zo te schrijven,

dat mensen die niet hoogopgeleid zijn ze makkelijker zouden kunnen lezen. Filmpjes die we online zetten, zijn ondertiteld. We maken steeds meer gebruik van sociale media. Je moet blijven nadenken over hoe mensen informatie consumeren. Lang niet iedereen doet dat via geschreven teksten. Korte filmpjes, van 2 à 3 minuten, werken goed als je iets wilt uitleggen. Onder de naam CvTE Backstage geven we in korte filmpjes een beeld van ons werk en van onze medewerkers.’ Het ligt dus voor de hand dat Jack zich in het werkverband onder meer richt op de pijler Publiek.

‘Onder de pijler Product vallen onder andere onze examens en syllabi. Ook daarin streven we ernaar dat de teksten zelf inclusief zijn en geen groepen mensen uitsluiten. We proberen ons zo open mogelijk te verhouden tot de maatschappij waarin en waarvoor we werken en zijn blij met alle feedback die we ontvangen. Uiteindelijk hopen we dat leerlingen en examenkandidaten zichzelf kunnen herkennen in de teksten.’

“

Als CvTE zijn we ook een collectie van mensen met diverse achtergronden.

”

Wat Jack betreft mag het tempo nog wel wat omhoog. ‘We zijn een overheidsorganisatie, waar zaken doordacht en gedegen gebeuren en ik ben nogal ongeduldig. Maar als CvTE zijn we ook een collectie van mensen met diverse achtergronden en levenspaden. Ik ben blij dat we ieder op onze eigen manier bijdragen aan de kwaliteit van toetsen en examens in Nederland.’

2. TAKEN, FEITEN EN CIJFERS

2.1 CENTRALE EINDTOETS PO

Het CvTE is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Centrale Eindtoets in het primair onderwijs. Dit betekent onder andere dat het CvTE de toetswijzer en de niveaus en opgaven van de toetsen vaststelt. Ook stelt het CvTE de beoordelingsnormen en de scores vast die daarbij horen. Daarnaast is het CvTE verantwoordelijk voor het opstellen van het leerlingrapport. De Centrale Eindtoets is er in twee varianten: de papieren Centrale Eindtoets en de digitale adaptieve Centrale Eindtoets (ACET).

2.1.1 Aantallen

TABEL 1 AANTAL AFGENOMEN EINDTOETSEN EN AANTAL DEELNEMENDE SCHOLEN

jaar	papier	digitaal	totaal	wereldoriëntatie	aantal scholen
2017	115.771	3.599	119.370	61%	4.425
2018	79.225	24.184	103.409	49%	3.846
2019	87.666	-	87.666	43%	3.206
2020*	-	-	-	-	-
2021	57.655	22.943	83.266	35%	2.903

* In 2020 ging de Centrale Eindtoets niet door als gevolg van de coronamaatregelen.

2.1.2 Resultaten

TABEL 2 GEMIDDELDE STANDAARDSCORE EN PERCENTAGE BEHAALD REFERENTIE NIVEAU PER DOMEIN

jaar	gemiddelde standaard-score	1F taal-verzorging	2F taal-verzorging	1F lezen	2F lezen	1F rekenen	1S rekenen
2017	535	96%	57%	98%	66%	93%	48%
2018	536	97%	58%	98%	74%	92%	45%
2019	536	98%	63%	99%	79%	92%	46%
2020	-	-	-	-	-	-	-
2021	535	96%	61%	96%	74%	91%	42%

2.2 CENTRALE EXAMENS VO

Het CvTE stelt voor de centrale examens voor het vo de syllabi vast met de specificaties voor de examenstof uit het examenprogramma. Ook geeft het de opdracht om de opgaven tot stand te brengen en deze vast te stellen. Daarnaast is het CvTE onder meer belast met het bepalen van het examenrooster, de toegestane hulpmiddelen en de beoordelingsnormen.

In 2020 zijn geen centrale examens afgenomen en is het schoolexamencijfer gebruikt als eindcijfer. In 2021 zijn de centrale examens grotendeels doorgegaan maar met een aantal maatregelen en aanpassingen. Zo was het mogelijk om:

- het cijfer van een vak (niet zijnde een kernvak) niet mee te laten tellen in de uitslagbepaling (duimregeling);
- een extra vak te herkansen;
- de eerste afname van het eindexamen te spreiden over de eerste twee tijdvakken. Om dit mogelijk te maken is het tweede tijdvak verlengd en was er een derde tijdvak op de scholen;
- in het vmbo-bb en vmbo-kb de beroepsgerichte profielvakken af te sluiten met een schoolexamen, in plaats van het centraal schriftelijk en praktijkexamen (cspe).

2.2.1 Aantallen

TABEL 3 AANTAL KANDIDATEN CENTRALE EXAMENS VOORTGEZET ONDERWIJS.

De vermelde aantallen zijn de aantallen ingeschreven kandidaten bij het begin van het cursusjaar, zoals verstrekt door DUO. De aantallen kandidaten zijn gebaseerd op het aantal door scholen bestelde centrale examens bij DUO. Het aantal kandidaten dat feitelijk examen doet, ligt gemiddeld genomen enkele procenten lager omdat scholen bij het opgeven van de aantallen soms een zekere marge aanhouden (Bron: Cito, *Examenverslag 2021*). Zie: www.cito.nl > voortgezet onderwijs > centrale examens > tools en informatie voor docenten > examenverslagen).

jaar	vmbo bb	vmbo kb	vmbo gl/tl	havo	vwo	totaal
2017	20.822	30.623	61.572	59.901	40.941	213.859
2018	19.820	30.323	60.536	61.694	41.874	214.247
2019	18.053	29.785	60.284	60.467	41.533	210.122
2020	-	-	-	-	-	-
2021	15.838	27.431	54.377	58.608	41.282	197.536

TABEL 4 AANTAL CENTRALE EXAMENS VO EXCLUSIEF DIGITALE EXAMENS

Hieronder is het totaal aantal papieren centrale examens voor de drie tijdvakken in 2021 opgenomen (twee keer het 3^e tijdvak, in juli en augustus) (bron: Cito, *Examenverslag 2021*).

schooltype	1 ^e tijdvak	2 ^e tijdvak (herkansing)	3 ^e tijdvak (juli)	3 ^e tijdvak (augustus)	totaal
havo/vwo	56	56	55	55	222
vmbo algemene vakken	52	52	51	51	206
vmbo beroepsgericht	54	0	0	0	54
totaal	162	108	106	106	482

TABEL 5 AANTAL VAKKEN MET UITGELEVERDE DIGITALE EXAMENS EN TOETSEN

Behalve de centraal schriftelijke examens op papier zijn er centrale examens en toetsen waarbij de computer wordt gebruikt. De digitale examens zijn flexibel in afname; er is geen sprake van tijdvakken zoals bij de papieren centrale examens.

schooltype	digitale examens	aantal vakken
vmbo bb	algemene vakken (flexibel) m.u.v. Frans, Spaans, Turks en Arabisch	10
vmbo kb	algemene vakken (flexibel) m.u.v. Frans, Spaans, Turks en Arabisch	10
vmbo gl/tl	muziek, dans, drama	3
havo	kunst (algemeen), muziek	5
vwo	kunst (algemeen), muziek	5
vmbo beroepsgericht	minitoetsen en ICT-opdrachten cspe's (profielvakken)	27

2.2.2 Resultaten

Voor het voortgezet onderwijs presenteren wij geen resultaten, omdat naast het centraal examenresultaat ook het schoolexamen meetelt voor het eindresultaat.

2.3 STAATSEXAMENS VO

De Staatsexamens vmbo, havo en vwo bestaan evenals de eindexamens vo uit twee gedeelten: het centraal examen en het college-examen. Het centraal (schriftelijk) examen is identiek aan het centraal examen van de reguliere scholen en wordt ook op hetzelfde moment afgenomen. Het college-examen bestaat uit een mondeling examen, bij een aantal vakken aangevuld met een schriftelijk of praktisch college-examen. Het CvTE is verantwoordelijk voor het vaststellen van het examenreglement, het organiseren, afnemen en beoordelen van de examens, de benoeming van examenfunctionarissen en het vaststellen van de uitslag en het uitreiken van diploma's en certificaten. Ook is het verantwoordelijk voor het bij regeling vaststellen van het programma van toetsing en afsluiting, het tot stand brengen en vaststellen van de opgaven en het tot stand brengen en bij regeling vaststellen van de beoordelingsnormen voor de college-examens.

In 2021 is in nauwe samenspraak met DUO gezien hoe en op welke termijn ook deelcertificaatkandidaten de mogelijkheid van een herkansing kan worden geboden. De examenketen spant zich in om deze uitbreiding van taken in 2023 te kunnen realiseren.

2.3.1 Verbeterde registratie staatsexamen heeft effect op gegevens aantal kandidaten

Het project *Modernisering examenlandschap* van DUO werkt toe naar een eenduidige registratie van deelnemersgegevens en -resultaten. In 2021 is hierin een belangrijke stap gezet, waardoor de registratie met meer nauwkeurigheid plaatsvindt dan in voorgaande jaren mogelijk was. Hierdoor zien sommige cijfers er anders uit dan het CvTE in het jaarverslag over 2020 heeft opgenomen.

Het verschil is vooral terug te zien in de weergave van het aantal staatsexamenkandidaten. In voorgaande jaren is het aantal aangemelde deelnemers opgenomen in de berekening. In de verbeterde registratie is het aantal kandidaten opgenomen dat daadwerkelijk voor een staatsexamen is opgegaan. Dit geeft een feitelijker beeld van het aantal afnames dat heeft plaatsgevonden. Onderstaande tabel geeft deze daadwerkelijke aantallen weer, met een correctie voor 2020.

2.3.2 Aantallen

TABEL 6 AANTAL DEELNEMERS AAN DE STAATSEXAMENS VO IN 2020 EN 2021

jaar	vo	vso	totaal
2020	2.520	3.755	6.275
2021	3.098	3.667	6.765

2.3.3 Resultaten

Hieronder zijn de slagingspercentages te vinden van de diplomakandidaten voor de staatsexamens vo voor de verschillende schoolsoorten.

Hierbij moet een aantal belangrijke kanttekingen worden gemaakt, omdat het beeld van 2021 slechts beperkt te vergelijken is met slagingspercentages in het reguliere onderwijs en ten opzichte van voorgaande jaren. Dat komt door:

- Verbeterde registratie
Doordat het slagingspercentage in 2021 is berekend door het aantal geslaagde kandidaten af te zetten tegen het aantal kandidaten dat daadwerkelijk opging voor een diploma en niet tegen het aantal kandidaten dat zich aanmeldde voor een staatsexamen), kunnen de cijfers moeilijk vergeleken worden met eerdere jaren.
- Vormgeving staatsexamens 2021
Ook de veranderde vormgeving van het examenjaar 2021 maakt een vergelijking met voorgaande jaren zeer moeilijk.
- Beperkte aantallen
Het totale aantal kandidaten dat via de staatsexamens vo opging voor een vo-diploma is relatief klein (6.675 kandidaten) in vergelijking met het aantal examenkandidaten in het reguliere onderwijs (185.634) (Bron: Examenmonitor vo 2021 (DUO). Zie: www.duo.nl > Open onderwijsdata > Examenmonitor vo 2021). Dat maakt de percentages minder robuust. Vanwege die kleine aantallen zijn vmbo bb en vmbo kb niet meegenomen.

TABEL 7 AANDEEL DIPLOMAKANDIDATEN DAT GESLAAGD IS NAAR SUBPOPULATIE OVER DE JAREN 2016 T/M 2021

jaar	vo	vso
2017	71%	77%
2018	63%	74%
2019	69%	79%
2020	59%	85%
2021	81%	90%

Tabel 8 toont de slagingspercentages van alle diplomakandidaten. De tabel bevat alleen deelnemers die ook minstens één examen hebben gedaan in 2021. Diplomakandidaten die uitsluitend vakken hebben ingewisseld, zoals een grote groep vmbo-tl-deelnemers uit het VO, zijn niet in de slagingspercentages meegenomen.

TABEL 8 AANDEEL DIPLOMAKANDIDATEN DAT GESLAAGD IS, NAAR SUBPOPULATIE EN EXAMENNIVEAU

jaar	vo	vso	totaal
vwo	80%	79%	80%
havo	80%	83%	81%
vmbo-gl/tl	87%	92%	92%
vmbo-bb/kb	-	95%	95%
totaal	81%	90%	87%

2.4 CENTRALE EXAMENS MBO

Het CvTE is verantwoordelijk voor de uitvoering van de centrale examens Nederlandse taal en Engels in het mbo. Dit houdt in dat het CvTE zorgt voor vastgestelde centrale examens inclusief de normering en regels voor de afname. Tot en met het schooljaar 2018-2019 gold dit ook voor rekenen. Sinds het schooljaar 2019-2020 kunnen instellingen kiezen voor een eigen instellingsexamen rekenen of gebruik maken van de centrale examens rekenen voor het mbo van het CvTE.

2.4.1 Aantallen

TABEL 9 AANTAL AFNAMES CENTRAAL EXAMEN NEDERLANDSE TAAL

jaar	2F mbo entree, 2 en 3	3F mbo 4
2017	104.200	104.500
2018	98.500	108.300
2019	99.108	108.514
2020	83.287	95.166
2021	90.199	121.104

TABEL 10 AANTAL AFNAMES CENTRAAL EXAMEN ENGELS (B1 EN B2) VOOR MBO 4

jaar	Engels B1	Engels B2
2017	78.400	3000
2018	91.600	15.200
2019	99.446	10.146
2020	81.876	7.020
2021	110.450	8.678

2.4.2 Resultaten

Omdat instellingen vrij zijn in het programmeren van de centrale examens in het curriculum (wanneer en hoe vaak), kunnen geen aantallen unieke kandidaten worden gepresenteerd maar slechts het aantal afgenomen examenafnames per vak. Ook kan geen resultaat op het examen worden gepresenteerd, omdat naast het centraal examenresultaat ook een instellingscijfer meetelt voor het eindresultaat.

2.5 STAATSEXAMENS NT2

Het CvTE is verantwoordelijk voor de inhoud en de organisatie van de Staatsexamens Nederlands als tweede taal (Nt2). Het CvTE is verantwoordelijk voor het verstrekken van exameninformatie, het tot stand brengen en vaststellen van opgaven, het inschrijven van kandidaten en het uitreiken van diploma's en certificaten.

Een examenprogramma bestaat uit vier onderdelen: lezen, luisteren, schrijven en spreken. Kandidaten die voor alle vier de examenonderdelen zijn geslaagd, krijgen het diploma Staatsexamens Nt2. Kandidaten kunnen meermalen aan een of meer staatsexamenonderdelen deelnemen.

2.5.1 Aantallen

TABEL 11 AANTAL AFNAMES STAATSEXAMENS NT2

jaar	programma I	programma II	totaal
2017	20.160	23.237	43.397
2018	21.541	23.123	44.664
2019	15.630	16.313	31.943
2020	11.418	13.772	25.190
2021	12.484	14.826	27.310

2.5.2 Resultaten

TABEL 12 SLAGINGSPERCENTAGES STAATSEXAMENS NT2, PROGRAMMA I 2017-2021

jaar	spreken	luisteren	schrijven	lezen	gemiddeld
2017	58%	51%	68%	52%	57%
2018	54%	64%	66%	49%	58%
2019	53%	66%	60%	51%	57%
2020	57%	67%	63%	56%	61%
2021	56%	66%	65%	58%	61%

TABEL 13 SLAGINGSPERCENTAGES STAATSEXAMENS NT2, PROGRAMMA II 2017-2021

jaar	spreken	luisteren	schrijven	lezen	gemiddeld
2017	64%	56%	69%	51%	60%
2018	59%	61%	59%	49%	57%
2019	43%	61%	63%	61%	58%
2020	46%	59%	66%	62%	59%
2021	73%	67%	69%	59%	67%

2.6 COMMUNICATIE EN DIENSTVERLENING

2.6.1 Klantcontact

Gedurende het hele jaar beantwoordt de afdeling Klantcontact vragen in uiteenlopende categorieën. In de maanden april tot en met juni fungeert de afdeling Klantcontact als Examenlijn.

TABEL 15 AANTAL MELDINGEN PER SECTOR TEN OPZICHTE VAN HET TOTAAL IN 2021

(1 januari – 31 december 2021)

sector/onderwerp	aantal	percentage van totaal
computereexamens	82	2,7%
centrale examens mbo	259	8,7%
Staatsexamens vo	71	2,4%
Staatsexamens Ntz	11	0,4%
Centrale Eindtoets po	11	0,4%
centrale examens vo	2.349	78,7%
klacht/ bezwaar/ beroep	3	0,1%
algemeen CvTE	174	5,8%
woordvoering	26	0,8%
totaal	2.986	100%

Tabel 15 is inclusief de vragen over examens voor kandidaten met een beperking (po, vo en mbo). Tabel 16 geeft hiervoor een specificatie.

Kandidaten met een beperking

Ook leerlingen met een beperking, ziekte of handicap moeten onderwijs kunnen volgen. Daarbij hoort dat zij toetsen en examens kunnen maken, waarbij rekening is gehouden met hun beperking, met behoud van de toets- of exameneisen.

Vanuit het CvTE bieden we de kaders aan waarbinnen scholen en instellingen zelf aanpassingen mogen doen. Ook bieden we ondersteuning bij het vinden van oplossingen in complexe situaties. De inzet van ondersteuning of van een hulpmiddel en het leveren van maatwerk gebeurt in het po, vo, mbo en bij de Staatsexamens Ntz. In onderstaande tabel is het aantal vragen van scholen aan het CvTE over de examinering van kandidaten met een beperking per sector weergegeven.

TABEL 16 AANTAL VRAGEN OVER KANDIDATEN MET EEN BEPERKING

sector	aantal
po	5
vo	689
mbo	261
totaal	955

2.6.2 Communicatiekanalen

College voor Toetsen en Examens

- www.cvte.nl
- Twitteraccount @hetcvte
- Instagram hetcvte
- YouTube College voor Toetsen en Examens: o.a. CvTE Backstage
- Klantcontact, info@cvte.nl

Centrale Eindtoets po

- www.centraleeindtoetspo.nl
- Brochure *De Centrale Eindtoets in 2021, informatie voor scholen*
- Ouderkrant *De Centrale Eindtoets 2021, informatie voor ouders*.

Centrale examens vo

- Septembermededeling, Januari- en Maartaanvulling, zie: www.examenblad.nl
- Examenlijn van de afdeling Klantcontact voor vragen van docenten gedurende afnameperiode
- www.examenblad.nl - hieraan is een mailsysteem gekoppeld waarmee scholen, examensecretarissen en docenten gericht geïnformeerd worden.
- www.mijneindexamen.nl voor eindexamenleerlingen
- Voorlichtingsfilms over totstandkoming centrale examens en normering via het YouTube-kanaal van het College voor Toetsen en Examens (zie afspeellijsten Centrale examens vo en Normering).
- Digitale veldraadplegingen van conceptsyllabi en een terugkoppeling daarvan via: www.examenblad.nl

Centrale examens mbo

- www.examenbladmbo.nl - hieraan is een mailsysteem gekoppeld waarmee instellingen en examencommissies gericht geïnformeerd kunnen worden over de centrale examens Nederlandse taal en Engels. Daarnaast worden er aan instellingen rekenexamens beschikbaar gesteld die instellingen kunnen gebruiken als instellingsexamen.
- Voorbeeldtoetsen en -examens via: <http://oefenen.facet.onl>
- Voorbeeldrekenopgaven via: www.examenbladmbo.nl/onderwerp/rekenopgaven-etalage

Staatsexamens vo

- www.staatsexamensvo.nl voor algemene informatie over de Staatsexamens vo
- Brochure *Staatsexamens vo 2021*
- Publicatie *Aanvullende maatregelen Staatsexamens vo 2021*
- Publicatie *Aanvullende informatie vertrouwenspersoon*
- Praktische zaken als aanmelden, Staatsexamenregelingen, vakinformatie en procedures, via: www.duo.nl/particulier/staatsexamenkandidaat

Staatsexamens Ntz

- www.staatsexamensntz.nl
Inhoudelijke informatie van het CvTE over de Staatsexamens Ntz, wat er van deelnemers verwacht wordt, voorbeeldexamens, adressen van instituten waar cursussen worden gegeven, specifieke informatie voor mensen die doorverwijzen en staatsexamenregelingen en procedures.
- Informatie over praktische zaken als aanmelding, betaling, uitslag via DUO/Examen-diensten: www.duo.nl/particulier/staatsexamenkandidaat
- Nieuwsbrief over de staatsexamens Ntz: *Informatiebulletin voor beroepsopleidingen, werkgevers en gemeenten* (verschijnt twee keer per jaar)

2.7 JURIDISCHE ZAKEN

2.7.1 Regelingen

Het CvTE stelt jaarlijks een aantal regelingen en besluiten vast, onder meer over de examenopgaven, correctiemodellen, beoordeling en de normering. Voor zijn taak bij het afnemen van de Staatsexamens vo en Ntz stelt het CvTE onder meer jaarlijks de programma's voor toetsing en afronding en de examenreglementen vast. Het CvTE heeft dit jaar 24 regelingen vastgesteld, die in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Het overzicht met regelingen is hieronder opgenomen.

Zes regelingen zijn vastgesteld naar aanleiding van de coronamaatregelen. Het CvTE besloot onder meer tot het uitbreiden van de perioden waarin examens konden worden afgenomen in het mbo en in het vo.

Ook de wijze van normering voor de centrale examens in het vo moest worden aangepast, omdat de reguliere wijze van normeren in 2021 niet mogelijk was. Een belangrijk doel van de normering is zorgen dat de moeilijkheidsgraad van examens en toetsen door de jaren heen vergelijkbaar blijft. Een examen mag het ene jaar niet veel moeilijker zijn (en tot slechtere resultaten leiden) dan het andere jaar. Om dit te waarborgen, vindt onderzoek plaats. Dat was in 2021 niet mogelijk, waardoor het noodzakelijk was om de normering aan te passen. Het CvTE heeft daarom de *Regeling omzetting scores in cijfers centeale examens en rekentoets VO 2016* aangepast.

Korte omschrijving regeling	publicatie	publicatie-datum	vanwege corona
Besluit vaststelling afnameperiode centrale eindtoets po, schooljaar 2022-2023	Staatscourant 2022, 406	1/11/2022	
Regeling beoordelingsnormen Staatsexamen Ntz	Staatscourant 2022, 408	1/11/2022	
Besluit Aanmeldprocedure Staatsexamens Ntz 2023	Staatscourant 2021, 42875	10/8/2021	
Wijziging van het besluit Rooster voor de centrale examens van de eindexamens en de staatsexamens voortgezet onderwijs 2022 in verband met de verlenging van de afnameperiode van de centraal schriftelijke en praktische examens in de beroepsgerichte profielvakken en de digitale centrale examens in de algemene vakken van de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg.	Staatscourant 2021, 42871	10/8/2021	x
Regeling syllabi centrale examens vo 2023	Staatscourant 2021, 35375	7/12/2021	
Regeling examenreglement staatsexamens vo 2022	Staatscourant 2021, 34764	7/12/2021	
Regeling toetsreglement van de centrale eindtoets po schooljaar 2021-2022	Staatscourant 2021, 34205	7/6/2021	
Rooster voor de centrale examens van de eindexamens en de staatsexamens voortgezet onderwijs in 2023	Staatscourant 2021, 34203	7/6/2021	
Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2023	Staatscourant 2021, 34202	7/6/2021	
Regeling examenreglement Staatsexamens Ntz 2022	Staatscourant 2021, 34200	7/6/2021	

Korte omschrijving regeling	publicatie	publicatie-datum	vanwege corona
Besluit Tijdvakken centrale examinering mbo, studiejaar 2022-2023	Staatscourant 2021, 34197	7/6/2021	
Wijziging van de Regeling examenprotocol centrale examinering mbo in verband met onregelmatigheden die het gevolg zijn van overmacht waarbij de zitting wel is afgerond.	Staatscourant 2021, 22537	5/5/2021	
Wijziging van de vaststelling van de beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores voor het centraal examen vwo, havo, vmbo	Staatscourant 2021, 21802	5/3/2021	
Wijziging van de Regeling beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores centrale eindtoets PO , in verband met wijziging in de adviescategorieën.	Staatscourant 2021, 21799	5/3/2021	
Regeling aangewezen vakken derde tijdvak centrale examens vo 2021	Staatscourant 2021, 21791	5/3/2021	x
Wijziging van de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2021 en de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2022 in verband met een aanpassing van de softwareversie van verschillende rekenmachines.	Staatscourant 2021, 21794	5/3/2021	
Wijziging Regeling examenreglement staatsexamens vo 2021 in verband met de uitbreiding van de herkansingsmogelijkheden, mogelijk te kiezen voor eerste keer deelname in eerste of tweede tijdvak en aanpassing van de zak-slaagregeling.	Staatscourant 2021, 21797	5/3/2021	x
Wijziging van het besluit Rooster voor de centrale examens van de eindexamens en de staatsexamens voortgezet onderwijs 2021 in verband met de verlenging van de afnameperiode van het schriftelijk centraal examen in het tweede tijdvak en de publicatie van het rooster voor het tweede en derde tijdvak.	Staatscourant 2021, 21789	5/3/2021	x
Regeling PTA staatsexamens VO 2022	Staatscourant 2021, 21796	5/3/2021	
Wijziging van het Besluit Tijdvakken centrale examinering mbo, studiejaar 2021-2022 in verband met de uitbreiding van alle tijdvakken.	Staatscourant 2021, 22534	4/30/2021	x
Wijziging van Regeling omzetting scores in cijfers centrale examens en rekentoets VO 2016 in verband met de gevolgen van COVID19 voor de wijze van normering in het examenjaar 2021.	Staatscourant 2021, 18168	4/9/2021	x
Bestuursreglement College voor Toetsen en Examens	Staatscourant 2021, 15575	3/31/2021	
Wijziging van de Regeling beoordelingsnormen Staatsexamens vo en Staatsexamens vo BES 2015	Staatscourant 2021, 7722	2/17/2021	
Regeling aangewezen vakken tweede tijdvak centrale examens vo 2021	Staatscourant 2021, 2958	1/20/2021	

2.7.2 Klachten

Het CvTE is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) en daarom zelf verantwoordelijk voor het afhandelen van de klachten die het ontvangt. Het CvTE heeft dit jaar één klacht in behandeling genomen die heeft geleid tot een oordeel. De klacht was naar oordeel van het CvTE ongegrond. Naar aanleiding van de klacht heeft het CvTE besloten de interne communicatie over vertrouwenspersonen en de mogelijkheid om een klacht in te dienen te evalueren.

In 2021 is het bestuursreglement van het CvTE geactualiseerd. Het *Bestuursreglement College voor Toetsen en Examens* (Staatscourant 2021, 15575) regelt een mandaat voor DUO. DUO heeft het mandaat ontvangen om te besluiten op grond van de *Wet openbaarheid van bestuur* als informatie wordt gevraagd over bestuurlijke aangelegenheden die betrekking hebben op het mandaat van de dienst. Onze minister, althans zijn uitvoeringsorganisatie, krijgt al op grond van artikel 3, eerste lid van het *Staatsexamenbesluit VO*, de taak uitvoering te geven aan de aanmeldprocedure die wordt vastgesteld door het CvTE. Bij die uitvoerende taak hoort ook het mandaat om namens het CvTE te mogen beslissen over toelating. Met dit mandaat heeft DUO ook de bevoegdheid gekregen om namens het CvTE te oordelen over klachten die samenhangen met de uitvoering van de bevoegdheden in het mandaat, alsook om te beslissen over eventuele bezwaarschriften.

Naar aanleiding van de uitvoering van de Staatsexamens door DUO heeft DUO 39 klachten ontvangen. Van deze klachten heeft DUO er 18 doorgestuurd naar het CvTE. Klachten worden doorgestuurd naar het CvTE als zij gaan over de inhoud van de examens en de examinering. Geen van de doorgezonden klachten heeft geleid tot een oordeel van het CvTE, omdat steeds naar tevredenheid van de klagers aan de klacht tegemoet kon worden gekomen en de behandeling eerder kon worden afgerond.

DUO heeft namens het CvTE 21 klachten afgehandeld. De klachten varieerden van overlast door heiwerkzaamheden vlakbij de afnamelocatie tot bejegening door examinatoren die volgens de klager te snel door de examenvragen gingen. Vijf van de klachten beoordeelde DUO als gegrond.

2.7.3 Bezwaar en beroep

Omdat het CvTE een zelfstandig bestuursorgaan is, is het behalve verantwoordelijk voor de besluiten die het zelfstandig neemt, ook verantwoordelijk voor het afhandelen van de bezwaarschriften die daartegen worden gericht.

Dit jaar heeft CvTE één bezwaarschrift ontvangen, dat het nog in behandeling heeft. Op verzoek van bezwaarmaker is het bezwaar aangehouden. DUO heeft 59 bezwaarschriften ontvangen over de uitvoering van de Staatsexamens, die de dienst namens het CvTE in behandeling heeft genomen. Dit heeft afgelopen jaar geleid tot 44 beslissingen op bezwaar. De dienst heeft namens het CvTE 19 keer besloten een bezwaar (gedeeltelijk) gegrond te verklaren en 25 keer besloten dat het bezwaar geheel ongegrond was. De overige bezwaarschriften werden ingetrokken of waren niet ontvankelijk.

Dit jaar heeft het gerechtshof 's-Hertogenbosch definitief besloten in het geschil over de vraag of het CvTE onrechtmatig heeft gehandeld door de normering van het centraal schriftelijke examen Frans vwo 2017 aan te passen in plaats van de correctievoorschriften aan te vullen. In de uitspraak van de Hoge Raad van 19 juli 2019 verwees de Hoge Raad het dossier terug naar het gerechtshof 's-Hertogenbosch (ECLI:NL:PHR:2019:509). Het Hof heeft op 13 april geoordeeld dat eiser niet langer een spoedeisend belang had bij een uitspraak (ECLI:NL:GHSHE:2021:1091). De aangevallen uitspraak van 28 augustus 2017 van de voorzieningenrechter van de rechtbank Midden-Nederland blijft hiermee in stand (ECLI:NL:RBMNE:2017:4334). De voorzieningenrechter oordeelde toen dat het CvTE niet onrechtmatig had gehandeld.

3. FINANCIËN EN PERSONEEL

3.1 FINANCIËLE RAPPORTAGE

Het jaar 2021 vertoont als tweede coronajaar overeenkomsten met 2020, maar er zijn ook grote verschillen. Veel kon niet doorgaan of moest virtueel in plaats van fysiek, maar de Centrale Eindtoets en de centrale examens vo gingen in 2021 wel door. Sterker nog, de examencampagne in 2021 was complexer en intensiever dan ooit tevoren. Dit alles heeft invloed gehad op de financiën.

Er was ultimo 2021 op het toegekende budget van € 18,5 miljoen een overschot van € 1,1 miljoen, wat neerkomt op 6% van het budget (€ 2,0 miljoen in 2020, 11%).

Hoewel het overschot in 2021 ten opzichte van 2020 bijna gehalveerd is en er vroegtijdig bij het bestuursdepartement is aangegeven dat er € 1,1 miljoen zou overblijven, lukte het niet dit bedrag in 2021 binnen het ministerie te herbestemmen.

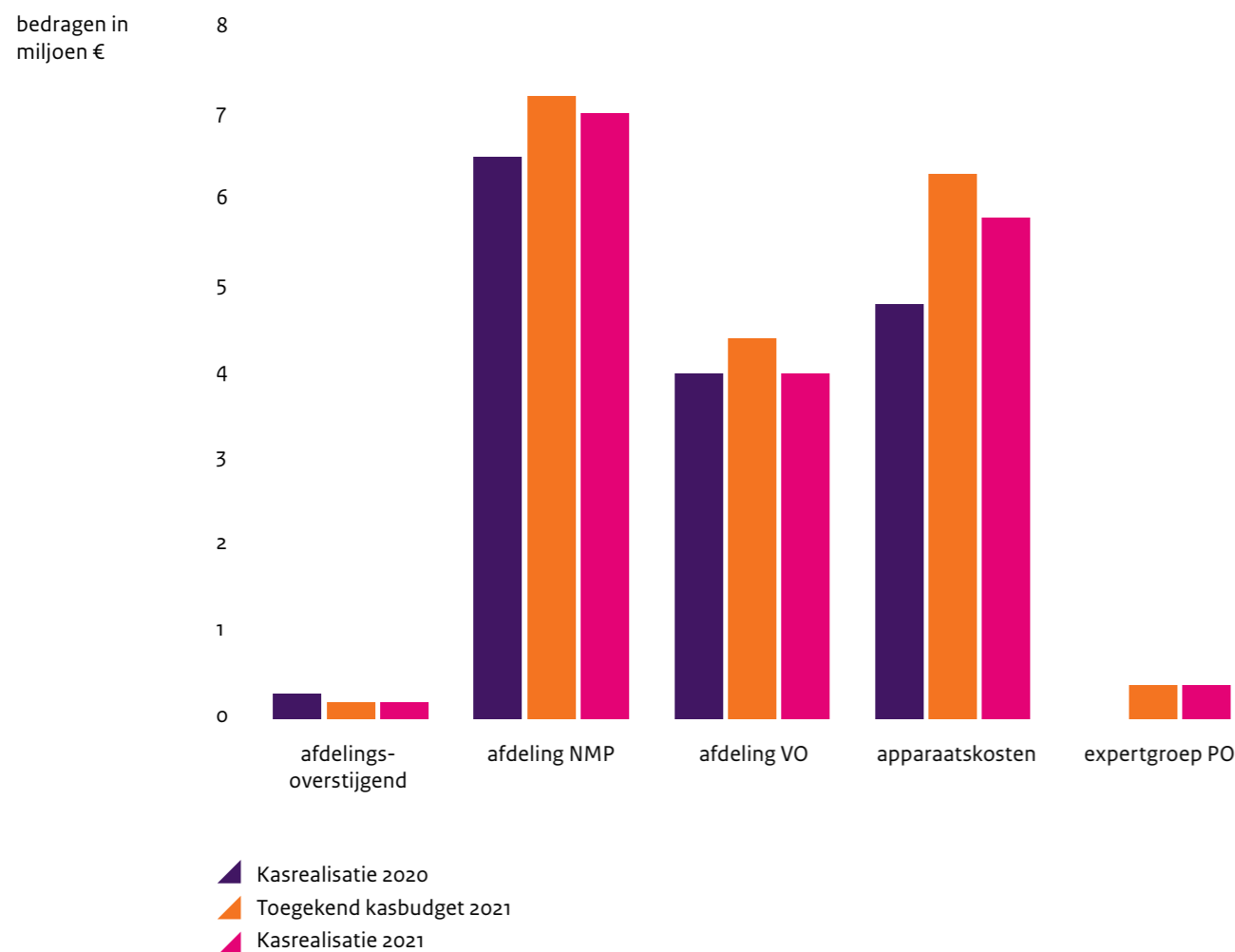
Bij het programmageld waren de belangrijkste oorzaken voor het overschot van € 0,7 miljoen (5,9%):

- Voor de afdeling NMP was het bij de Staatsexamens Ntz een uitdaging om in de coronapandemie voldoende examenlocaties ter beschikking te hebben. Gelijktijdig was het aantal examenkandidaten lager dan voorzien;
- Bij het team PO resulteerde het niet doorgaan van de Nederlandse Onderwijstentoonstelling (NOT) in een flinke kostenbesparing;
- Door beperkingen op reisbewegingen hebben veel overleggen digitaal plaatsgevonden waardoor er minder aan reis- en verblijfkosten is uitgegeven voor de commissies binnen afdeling NMP en afdeling VO;
- Voor de afdeling VO zijn diverse activiteiten, waaronder een aanbesteding, verschoven naar 2022.

Bij de apparaatskosten zijn voor het overschot van € 0,4 miljoen (6,7%) vier belangrijke oorzaken te noemen, waarvan de eerste twee coronagerelateerd zijn:

- Er werd thuis gewerkt en digitaal vergaderd, wat resulteerde in minder reis- en verblijfkosten;
- Veel opleidingen gingen niet door of werden digitaal en vaak voordeliger aangeboden;
- Sinds 2020 kunnen bureamedewerkers een deel van het IKB-budget opsparen voor een sabbatical of prepensioen. Dit verlaagt nu de loonkosten en verhoogt deze later tijdens de opname;
- Voor uitbreiding van de formatie is € 411.000 toegekend. Door soms lange wervingsprocedures en opzegtermijnen en soms lagere inschaling was er een eenmalig overschot van € 235.000.

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS: FINANCIËN 2020 EN 2021

FINANCIËLE RAPPORTAGE 2021

Begrotingspost	Kasrealisatie 2020	Toegekend kasbudget 2021	Kasrealisatie 2021
Afdelingsoverstijgend			
Collegekosten	60.310	87.000	41.608
Digitalisering	255.798	155.000	151.850
Totaal afdelingsoverstijgend	316.108	242.000	193.458
Afdeling NMP			
Staatsexamens Ntz	5.639.974	6.224.000	6.101.171
Eigen activiteiten Ntz	345.162	310.000	311.484
Centraal examen mbo	389.351	335.000	324.320
Centrale Eindtoets po	116.260	200.000	173.946
Nieuw stelsel eindtoetsing po	-	77.000	64.981
NMP in Caribisch Nederland	-	44.000	2.466
Totaal afdeling NMP	6.490.747	7.190.000	6.978.368
Afdeling VO			
Syllabuscommissie centraal examen	110.205	120.000	96.249
Vaststellingscommissie centraal examen	3.063.278	3.414.000	3.119.445
Ieders Examen	308.200	112.000	89.222
Staatsexamens vo	278.277	432.000	380.044
Overige activiteiten	252.164	320.000	288.560
VO in Caribisch Nederland	1.826	30.000	20.457
Totaal afdeling VO	4.013.950	4.428.000	3.993.977
Totaal programmaged CvTE	10.820.805	11.860.000	11.165.803
Apparaatskosten			
Lumpsum CvTE Eigen Personeel	3.923.875	5.147.000	4.730.093
Lumpsum CvTE Inhuur Personeel	113.473	150.000	147.422
Materiële APK	809.642	970.000	968.074
Totaal apparaatskosten	4.846.990	6.267.000	5.845.589
Totaal CvTE	15.667.795	18.127.000	17.011.392
Programmaged Expertgroep PO	28.546	400.000	386.440
Totaal CvTE + EPO	15.696.341	18.527.000	17.397.832

3.2 PERSONELE RAPPORTAGE

3.2.1 Bezetting

Eind 2020 werd afgesloten met een personeelsbestand van 47 medewerkers met een gezamenlijke aanstelling van 43,9 fte, dat is gemiddeld 0,93 fte per medewerker. Een jaar later is het bureau gegroeid naar 55 medewerkers met 49,6 fte, dat is gemiddeld 0,90 fte. Deze daling van de gemiddelde taakomvang komt door een vrijwillige taakvermindering van twee medewerkers, vooruitlopend op hun (pre)pensioen in 2022. Van de 55 medewerkers hebben er tien een tijdelijk dienstverband.

Daarnaast waren er op 31 december 2021 vier tijdelijke medewerkers actief bij het CvTE: één inkomend gedetacheerde, één uitzendkracht, twee extern ingehuurd krachten en één trainee vanuit het bestuursdepartement.

3.2.2 Mobiliteit

De groei met acht medewerkers is het saldo van de uitstroom van vijf medewerkers en de instroom van dertien.

De mobiliteit uitgedrukt in aantallen in- door- en uitstroom over 2021 is:

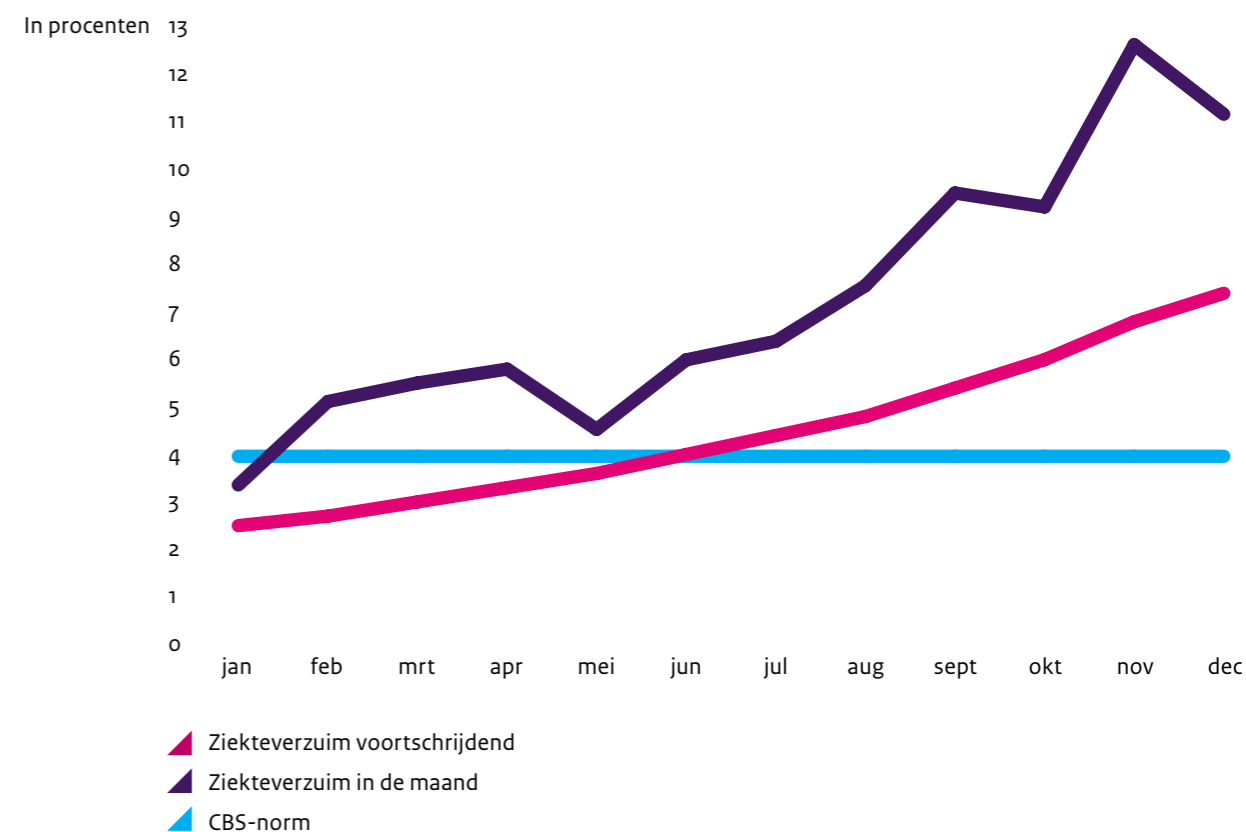
- instroom van buiten het OCW-concern: 11 medewerkers;
- inkomende doorstroom binnen het OCW-concern: 2 medewerkers;
- uitgaande doorstroom binnen het OCW-concern: 1 medewerker;
- uitstroom naar buiten het OCW-concern: 4 medewerkers (pre)pensioen;
- interne doorstroom binnen het CvTE: 0 medewerkers.

3.2.3 Ziekteverzuim

Waar 2020 zich kenmerkte door een constant dalend voortschrijdend gemiddelde en het maandcijfer van december als enige net uitkwam boven de CBS-norm van 4%, geldt voor 2021 helaas het omgekeerde. Het voortschrijdend gemiddelde liep het gehele jaar op en de maandcijfers bevinden zich op januari na, allemaal boven de norm.

Vaak is het verzuim niet werkgerelateerd, soms wel coronagerelateerd en soms wordt iemand door een ziekte of een ongeval getroffen, met langdurig verzuim tot gevolg. Maar het langdurige thuiswerken in combinatie met de hoge werkdruk door aangepaste examens vraagt ook zeker zijn tol.

ZIEKTEVERZUIM 2021

COLOFON

Redactie College voor Toetsen en Examens

Vormgeving en-publique.nl

Fotografie Marijke Volkers

Fotografie interviews Jarno Kraaijvanger (workflow)

Uitgave maart 2022

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Diploma's in Nederland zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op landelijke, centrale examens. Het vertrouwen van vervolgopleidingen en werkgevers in diploma's is dus onder meer afhankelijk van de kwaliteit van die examens.

Als College voor Toetsen en Examens (CvTE) zorgen we voor centrale examens die dat vertrouwen waard zijn. Vanuit de gedachte 'van, voor en door het veld' werken we nauw samen met mensen uit het onderwijs, zoals docenten, leerkrachten en examensecretarissen.

[cvte.nl](https://www.cvte.nl)

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Centrale Eindtoets primair onderwijs: de eindtoets die de overheid aanbiedt aan leerlingen uit groep 8. De uitkomst is een advies voor het best passende brugklatype. [Centraleeindtoetspo.nl](https://www.centraleeindtoetspo.nl)

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs. [Examenblad.nl](https://www.Examenblad.nl)

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen. [Staatsexamensvo.nl](https://www.Staatsexamensvo.nl)

 Centrale examens middelbaar beroeps-onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma. [Examenbladmbo.nl](https://www.Examenbladmbo.nl)

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding. [Staatsexamensnt2.nl](https://www.Staatsexamensnt2.nl)